

SIKKERHEDSDATABLAD

Sikkerhedsdatablad efter (EF) nr. 1907/2006.

PUNKT 1: Identifikation af stoffet/blandingen og af selskabet/virksomheden
1.1. Produktidentifikator:

Orbis flussyre ætsgel.

1.2. Relevante identificerede anvendelser af stoffet eller blandingen samt anvendelser, der frarådes:

Flussyre ætsemiddel. Anvendes til forbedring af hæfteevne på overflader på tandkroner o.lign.

Flussyre må under ingen omstændigheder anvendes direkte i munden på patienten.

1.3. Nærmere oplysninger om leverandøren af sikkerhedsdatabladet:
Producent

Orbis° Dental Handelsgesellschaft

Schuckerstr. 21

D-48153 Münster

 Ansvarlig for sikkerhedsdatablad (e-mail): heidi.lykke@plandent.dk
Importør

Plandent

Jydekrogen 16

2625 Vallensbæk

Tlf.: 43 66 44 44

Fax: 43 66 44 00

1.4. Nødtelefon:

82 12 12 12 (Giftlinjen - døgnåben alle dage)

PUNKT 2: Fareidentifikation
2.1. Klassificering af stoffet eller blandingen:

Livsfarlig og ætsende væske.

EU (67/548 eller 1999/45): T;R23/24/25 C;R34

CLP (1272/2008): Acute Tox. 3;H301+H331 Acute Tox. 2;H310 Skin Corr. 1B;H314

Ordlyd af faresætninger – se punkt 16.

2.2. Mærkningselementer:

Indeholder: Flussyre 5%

FARE

H301+H331:

Giftig ved indtagelse og ved indånding.

H310:

Livsfarlig ved hudkontakt.

H314:

Forårsager svære forbrændinger af huden og øjenskader.

P280:

Bær beskyttelseshandsker/beskyttelsestøj/øjenbeskyttelse/ansigtsbeskyttelse.

P301+P330+P331+P310: I TILFÆLDE AF INDTAGELSE: Skyl munden. Fremkald IKKE opkastning. Ring omgående til en GIFTINFORMATION eller en læge.

P303+P361+P353+P310: VED KONTAKT MED HUDEN (eller håret): Tilsmudset tøj tages straks af/fjernes. Skyl/brus huden med vand. Ring omgående til en GIFTINFORMATION eller en læge.

P304+P340+P311: VED INDÅNDING: Flyt personen til et sted med frisk luft og sørg for, at vedkommende hviler i en stilling, som letter vejrtrækningen. Ring til en GIFTINFORMATION eller en læge.

P305+P351+P338+P310: VED KONTAKT MED ØJNENE: Skyl forsigtigt med vand i flere minutter. Fjern eventuelle kontaktlinser, hvis dette kan gøres let. Fortsæt skylning. Ring omgående til en GIFTINFORMATION eller en læge.

2.3. Andre farer:

Ingen kendte.

PBT/vPvB: Indholdsstofferne er ikke PBT/vPvB iht. kriterierne i REACH bilag XIII.

PUNKT 3: Sammensætning af/oplysning om indholdsstoffer
3.2. Blandinger:

% w/w	Stofnavn	CAS	EF-nr.	Index-nr.	REACH reg.nr.	Stoffklassificering
5	Flussyre	7664-39-3	231-634-8	009-003-00-1	-	EU: Tx;R26/27/28 C;R35 CLP: Acute Tox. 1;H310 Acute Tox. 2;H300+H330 Skin Corr. 1A;H314

Ordlyd af faresætninger - se punkt 16.

PUNKT 4: Førstehjælpsforanstaltninger

4.1. Beskrivelse af førstehjælpsforanstaltninger:

- Indånding:** Bring personen i frisk luft. Holdes i ro under opsyn. Ved ubehag: Søg læge. Er vejrtrækningen stoppet, gives kunstigt åndedræt. Tilkald straks læge eller ambulance.
- Hud:** Forurenede tøj samt smykker og ure fjernes **straks**. Tilmudset tøj skal vaskes, før det kan anvendes igen. Skyl huden i mindst 20 min. og vask forsigtigt med rigeligt vand og sæbe. Skylning fortsættes indtil læge kan overtage behandlingen. Calciumgluconat-gel applikeres, masseres ind i huden på berørte hudområder og efterlades på huden i mindst 24 timer.
- Øjne:** Skyl straks med isotonisk natriumchlorid opløsning eller vand i mindst 30 min. Evt. kontaktlinser fjernes, og øjet spiles godt op. Søg i alle tilfælde læge. Skylningen fortsættes under transport til læge/sygehus. Hvis muligt dryppes øjnene efter skylning med 3-4 dråber calciumgluconat-øjendråber (3,33%).
- Indtagelse:** Skyl straks munden grundigt og drik rigelige mængder vand. **Fremkald ikke opkastning**, da det øger faren for at få produktet i lungerne. Indtræffer opkastning, holdes hovedet lavt, for at undgå maveindhold i lungerne. **Tilkald straks ambulance**. Ved forgiftning kan der gives opløselige calciumsalte, der virker som modgift ved at binde fluorid.

4.2. Vigtigste symptomer og virkninger, både akutte og forsinkede:

Ætsning af hud, øjne og slimhinder med smerter, sår, blæredannelse og risiko for øjenskade. Indånding af forstøvet opløsning kan give hævelse i struben og væskeudsvining i lungerne (lungeødem) med besværet vejrtrækning (åndenød), der kan opstå flere timer efter påvirkning. Langvarig eksponering kan give calciummangel med kramper, hjertesvigt, nyresten og nyresvigt. Langvarig hudkontakt kan forstyrre blodforsyningen med blåfarvning af hud (cyanosis) og sjældne tilfælde koldbrand.

4.3. Angivelse af om øjeblikkelig lægehjælp og særlig behandling er nødvendig:

Ved indtagelse eller hudkontakt: **TILKALD STRAKS LÆGE ELLER AMBULANCE**. Vis dette sikkerhedsdatablad til læge eller skadestue.

PUNKT 5: Brandbekæmpelse

5.1. Slukningsmidler:

Kan ikke brænde. Vandtåge (aldrig vandstråle - spreder branden), skum, pulver eller kulsyre mod omgivende brand. Slukningsvand, som har været i kontakt med væsken kan være ætsende.

5.2. Særlige farer i forbindelse med stoffet eller blandingen:

Undgå indånding af røggasser. Ved brand dannes meget giftige gasser: Primært ætsende hydrogenchlorid.

5.3. Anvisninger for brandmandskab:

Fjern beholdere om muligt eller nedkøl med vand. Brug trykluftmaske ved kraftig røgudvikling.

PUNKT 6: Forholdsregler over for udslip ved uheld

6.1. Personlige sikkerhedsforanstaltninger, personlige værnemidler og nødprocedurer:

Brug personlige værnemidler - se punkt 8. Begræns spredning. Sørg for god udluftning.

6.2. Miljøbeskyttelsesforanstaltninger:

Undgå udledning til kloak - se punkt 12. Informer de lokale miljømyndigheder ved udslip til omgivelserne.

6.3. Metoder og udstyr til inddæmning og oprensning:

Opsuges med ikke-brandbart granulat eller lign. Spild kan evt. neutraliseres med natriumbicarbonat inden opsamling. Opsamles i egnede beholdere. Efterskyl grundigt med vand. Husk handsker! Videre håndtering af spild - se punkt 13.

6.4. Henvielse til andre punkter:

Se ovenfor.

PUNKT 7: Håndtering og opbevaring

7.1. Forholdsregler for sikker håndtering:

UNDGÅ AL KONTAKT! Vask straks hvis huden bliver forurenede. Skift straks forurenede tøj. Undgå indånding af dampe. Sørg for effektiv ventilation. Der skal være adgang til rigeligt vand, nødbruser og øjenskyllflaske og evt. adgang til calciumgluconat-gel. Der må ikke spises, drikkes eller ryges under brugen af dette produkt.

7.2. Betingelser for sikker opbevaring, herunder eventuel uforenelighed:

Under lås, utilgængeligt for uvedkommende, adskilt fra levnedsmidler, foderstoffer, lægemidler o.l. I veltillukket originalbeholder, adskilt fra uforligelige materialer, på et tørt, køligt og velventileret sted.

7.3. Særlige anvendelser:

Se anvendelse - punkt 1.

PUNKT 8: Eksponeringskontrol/Personlige værnemidler

8.1. Kontrolparametre:

At. grænseværdi:

Flussyre 1,8 ppm = 1,5 mg/m³ Anm. E

E = Stoffet har en EF-grænseværdi.

DNEL/PNEC: Ingen CSR.

8.2. Eksponeringskontrol:

Egnede foranstaltninger til eksponeringskontrol: Arbejdet skal tilrettelægges, så direkte hudkontakt undgås.
Sørg for effektiv ventilation.

Personlige værnemidler:

Indånding: Ved utilstrækkelig ventilation eller risiko for aerosoldannelse (forstøvning): Anvend godkendt maske (EN140) med partikelfilter E/P2 (gult – sure gasser). Filtrene har begrænset brugstid (skal skiftes). Læs fabrikantens anvisninger.

Hud: Brug beskyttelseshandsker (EN374) af butyl- eller neoprengummi. Gennembrudstid ca. 3 timer. Altox har reduceret handseguidens gennembrudstid med ca. en faktor 3, da standardtesten EN 374-3 er foretaget ved 23°C, mens temperaturen i praksis i handsken er ca. 35°C. Desuden strækkes elastiske handsker ved brug, så handsketykkelsen og dermed gennembrudstiden reduceres.

Øjne: Tætssluttende beskyttelsesbriller (EN166) ved risiko for stænk.

Foranstaltninger til begrænsning af eksponering af miljøet: Ingen særlige.

PUNKT 9: Fysisk-kemiske egenskaber

9.1. Oplysninger om grundlæggende fysiske og kemiske egenskaber:

Udseende:	Rød højviskøs væske
Lugt:	Stikkende
Lugttærskel:	Ikke relevant
pH (v. 20°C):	< 0,5
Smeltepunkt/frysepunkt (°C):	0
Begyndelseskogepunkt og kogepunktsinterval (°C):	> 34
Dekomponeringstemperatur (°C):	Ikke bestemt
Flammepunkt (°C):	Ikke bestemt
Fordampningshastighed:	Ikke bestemt
Antændelighed (fast stof, luftart):	Ikke relevant for væske
Øvre/nedre antændelses- eller eksplosionsgrænser (vol-%):	Ikke bestemt
Damptryk (hPa, 20°C):	Ikke bestemt
Dampmassefylde (luft=1):	Ikke bestemt
Relativ massefylde (g/cm ³ , 20°C):	1
Opløselighed:	Fuldstændig blandbar med vand
Fordelingskoefficient: n-oktanol/vand, Log K _{ow} :	Ikke bestemt
Selvantændelsestemperatur (°C):	Ikke bestemt
Viskositet:	Ikke bestemt
Eksplosive egenskaber:	Ikke relevant
Oxiderende egenskaber:	Ikke relevant

9.2. Andre oplysninger:

VOC-indhold (%): 0

PUNKT 10: Stabilitet og reaktivitet

10.1. Reaktivitet:

Kraftig opvarmning.

10.2. Kemisk stabilitet:

Stabilt ved de anbefalede opbevaringsbetingelser – se punkt 7.

10.3. Risiko for farlige reaktioner:

Kan reagere med baser og tungmetaller.

10.4. Forhold, der skal undgås:

Undgå kraftig opvarmning.

10.5. Materialer, der skal undgås:

Baser og alkalimetaller.

10.6. Farlige nedbrydningsprodukter:

Ved brand eller kraftig opvarmning afgives meget giftige gasser: Carbonoxider og ætsende hydrogenfluorid.

PUNKT 11: Toksikologiske oplysninger

11.1. Oplysninger om toksikologiske virkninger:

Fareklasse	Data (Flussyre)	Test	Datakilde
Akut toksicitet:			
Inhalation	LC ₅₀ (damp, rotte) = 1,4 mg/m ³ /1t	Ikke oplyst	ECHA diss
Dermal	LDL ₀ (mus) = 500 mg/kg	Ikke oplyst	IUCLID
Oral	LD ₅₀ (rotte) < 57 mg/kg	Ikke oplyst	Leverandør
Ætsning/irritation:	Ætser huden, kanin Ætser øjnene, kanin	OECD 404 OECD 405	ECHA diss ECHA diss
Sensibilisering:	Ingen tilgængelige data	-	-
CMR:	Ingen tegn på carcinogenicitet og mutagenicitet	Ikke oplyst	ECHA diss

Sandsynlige eksponeringsveje: Lunger, hud og mavetarmkanal.

Symptomer:

Indånding: Dampe kan ætse luftvejene med halssmerter, hoste, svien, åndenød og ildebefindende. Desuden risiko for hævelse af slimhinder i struben og væskeudsvivning i lungerne (lungeødem) med heraf besværet vejrtrækning samt blålig misfarvning af hud og slimhinder. Vær opmærksom på, at symptomer (åndenød) kan opstå flere timer efter påvirkningen.

Hud: Ætsning med rødme, evt. blæredannelse og smerter. Kan medføre sår og vævsskader. Flussyre kan optages gennem huden og medføre symptomer, som beskrevet under Indånding. Smerterne kan være forsinkede i op til 24 timer.

Øjne: Virker ætsende med risiko for rødme, smerter og tågesyn, alvorlige øjenskader og blindhed.

Indtagelse: Virker ætsende med smerter i mund, svælg, spiserør og mavetarmkanal samt kvalme, opkastning, koldsved og krampe. Risiko for vævsskader og perforering af spiserør/mavesæk. Efter optagelse ses symptomer som ved "Indånding".

Kroniske

virksomheder: Flussyre påvirker calciummetabolismen ved at binde calcium og magnesium. Som følge heraf kan der opstå calciummangel med påvirkning af knogler, kramper og hjertesvigt. Langvarig eller gentagen hudpåvirkning kan fremkalde lokal forstyrrelse af blodforsyningen med symptomer som blåfarvning af hudpartier og i meget sjældne tilfælde koldbrand. Ofte er sår langsomt helende. Kan udvikle fluorose ved lave doser.

PUNKT 12: Miljøoplysninger

12.1. Toksicitet:

Akvatisk	Data (Flussyre)	Test (Medie)	Datakilde
Fisk	Ingen tilgængelige data	-	-
Krebsdyr	EC ₅₀ (Daphnia magna, 48h) = 137 mg/l (Oxalsyre)	Ikke oplyst (FW)	IUCLID
Alger	IC ₅₀ (Alger, 72t) = 2 mg/l	Ikke oplyst	ECHA diss.

12.2. Persistens og nedbrydelighed:

Flussyre diisocierer i vand og danner H⁺ og F⁻ ioner.

12.3. Bioakkumuleringspotentiale:

Flussyre: Log K_{ow} < 1 - Ingen signifikant bioakkumulering.

12.4. Mobilitet i jord:

Ingen data.

12.5. Resultater af PBT- og vPvB-vurdering:

Indholdsstofferne er ikke PBT/vPvB iht. kriterierne i REACH bilag XIII.

12.6. Andre negative virkninger:

Store mængder fosfat i miljøet kan føre til overgødskning, der medfører øget algevækst og iltsvind. Produktet kan forrykke økosystemernes pH-balance.

PUNKT 13: Forhold vedrørende bortskaffelse

13.1. Metoder til affaldsbehandling:

Kemikaliet skal betragtes som farligt affald. Benyt alternativt den kommunale indsamlings- og afhentningsordning.

Kemikalieaffaldsgruppe:

EAK-kode:

H 18 01 06

H/Z 15 02 02 (absorptionsmiddel forurennet med produktet)

PUNKT 14: Transportoplysninger

14.1. UN-nr.: 1790

14.2. UN-forsendelsesbetegnelse (UN proper shipping name): FLUSSYRE, 5%

14.3. Transportfareklasse(r): 8+6.1

14.4. Emballagegruppe: II

14.5. Miljøfarer: Nej

14.6. Særlige forsigtighedsregler for brugeren: Ingen.

14.7. Bulktransport i henhold til bilag II i MARPOL 73/78 og IBC-koden: Ikke relevant.

PUNKT 15: Oplysninger om regulering

15.1. Særlige bestemmelser/særlig lovgivning for stoffet eller blandingen med hensyn til sikkerhed, sundhed og miljø:

Må ikke bruges af unge under 18 år (jf. dog Arbejdstilsynets bek. om unges arbejde).

Medicinsk udstyr (93/42/EØF) er undtaget fra klassificering og faremærkning iht. CLP (1272/2008).

Anden mærkning:

Produktet skal mærkes iht. regler fastsat i Rådets direktiv om medicinsk udstyr 93/42/EØF: Klasse I.

15.2. Kemikaliesikkerhedsvurdering:

Ingen CSR.

PUNKT 16: Andre oplysninger

Mærkningselementer EU (1999/45):

Giftig

Ætsende

Indeholder: Flussyre 5%

R 23/24/25: Giftig ved indånding, ved hudkontakt og ved indtagelse.

R 34: Ætsningsfare.

S 26: Kommer stoffet i øjnene, skylles straks grundigt med vand og læge kontaktes.

S 36/37/39: Brug særligt arbejdstøj, egnede beskyttelsehandsker og -briller/ansigtsskærm.

S 45: Ved ulykkestilfælde eller ved ildebefindende er omgående lægebehandling nødvendig; vis etiketten, hvis det er muligt.

Faresætninger angivet under punkt 2 og 3:

R 23/24/25: Giftig ved indånding, ved hudkontakt og ved indtagelse.

R 26/27/28: Meget giftig ved indånding, ved hudkontakt og ved indtagelse.

R 34: Ætsningsfare.

R 35: Alvorlig ætsningsfare.

H300+H330: Livsfarlig ved indtagelse og ved indånding.

H301+H331: Giftig ved indtagelse og ved indånding.

H310: Livsfarlig ved hudkontakt.

H314: Forårsager svære forbrændinger af huden og øjenskader.

Forkortelser:

At. = Arbejdstilsynet

CMR = Carcinogenicitet, mutagenicitet og reproduktionstoksicitet.

CSR = Chemical Safety Report (Kemikaliesikkerhedsrapport)

DNEL = Derived No-Effect Level (Udledt nuleffektniveau)

EC₅₀ = Effect Concentration 50 % (Effektkoncentration 50 %)

FW = Fresh Water (Ferskvand)

LD₅₀ = Lethal Dosis 50 % (Dødelig dosis 50 %)

PBT = Persistent, Bioaccumulative, Toxic (Persistent, bioakkumulerende, giftig)

PNEC = Predicted No-Effect Concentration (Beregnet nuleffekt-koncentration)

vPvB = very Persistent, very Bioaccumulative (Meget persistent, meget bioakkumulerende)

Litteratur:

ECHA diss. = REACH Registreringsdossier fra ECHA's hjemmeside.

IUCLID = International Uniform Chemical Database Information (International database med info. om kemiske stoffer)

PUNKT 16: Andre oplysninger (fortsat)

Rådgivning om oplæring/instruktion:

Produktet må kun anvendes af personer, som nøje er instrueret i arbejdets udførelse og som har kendskab til indholdet i dette sikkerhedsdatablad.

Yderligere oplysninger:

Udarbejdet ud fra de oplysninger, der var til rådighed for Alttox a/s d.27.12.2013.

Ændringer siden forudgående version:

Ikke relevant

Udarbejdet af: Alttox a/s - Tonsbakken 16-18 - 2740 Skovlunde - Tlf. 38 34 77 98 - Fax 38 34 77 99 / BN – kvalitetskontrol PW